

Workshop Nulägesdialog 30 maj i Varnhem

Sammanställning

Vad har vi för styrkor och vilka utmaningar har vi?

Styrkor:

Läge: Det finns Möjligheter. Ligger centralt. Unikt läge som kan vara både sårbart och strakt. Lagom stort. Styrka är närheten till regioncentrum (Skövde). Glesbygd men inte gles. Stor artikel i tidningen om hur vi har små städer. Vi har små städer men kan nå varandra för tex kultur. Inte behov av att klämma ihop oss till storstad. Vackert här. Jämfört med andra områden. Liv och rörelse men ett stilla landskap. Ska man värna. Viktigt att tänka på vid utveckling, att detta inte tappas. Centralt mellan Skövde, Skara, Falköping osv. Mycket att välja på med närhet till bla Hornborgasjön. Närhet till skola och natur och fritidsaktiviteter – fantastiskt för barnfamiljen. I andra stadium i livet uppstår andra behov – hur tar man sig runt då till service. Vi har en skola – viktigt att det kommer elever. Knöckfullt i förskolan. Mycket bra har gjorts de sista åren, har blivit fantastiskt. Nära naturen. Omgivningen. (En deltagare flyttade hit från Stockholm efter att ha hört radioprogram om platåbergens geopark. Först var det fritidsboende men efter pensionen bor hon nu här permanent och stortrivs, tycker det är så vackert och finns hur mycket som helst att göra!)

Socialt och Samverkan: Gemenskap, det är lätt att prata med varandra. Olika åldrar på människor, väldigt många barnfamiljer. Homogent. Inte blandad typ av människor. Otjänst om vi bryter det. Man känner varandra. Trevligt att många hälsar, man är inte så anonym. Varnhem är intressant för så många tillresande människor. Parkeringsplatserna räcker inte till. Möjlighet till näringslivsutveckling. Kultur och naturen, klostersjön, Kata gård, Klosterkyrkan, bouleanorna. Nu många fler reseanledningar. Bra med nya entrétorget, dahliarabatten, julmarknaden, soppluncherna varannan onsdag. Loppisar. Nära till varandra. Gemenskap. Tryggt, lugnt, trivsamt, vackert. Varnhem är en pärla!! Trygga. Föreningsliv. Skolan.

Fotbollsplaner. Trevligt och tryggt. Varnhemsgemenskapen. Ingen brottslighet. Föreningslivet. Kyrkans aktiviteter. Rikt föreningsliv. Kultur-, hembygds-, idrotts-, pensionärsföreningar. Scouter, friluftsförbundet i Öglunda, teatergrupp med mera. Två kyrkor. Liten ort: mysigt, lagom stort. "Det mysiga kan försvinna om det blir för stort!" Barnfamiljsvänligt.

Kultur och turism: Kulturmiljö som är unikt som är särpräglad by. Fantastisk natur. Den lilla historiska klenoden i Sverige – Sigfrid visar alla sina tyska vänner. Naturen. Historia. Kulturmiljön! Fornlämningar med mera. Ekornavallen, Axevalla hus etc. Naturen! Roligt att visa upp, utomstående häpnar hur vackert det är. Fått en sjö! Drottningeskullarna, vackra Valle. Plocka ramslök. Turistmagnet. Ger underlag till bland annat pizzeria.

Kommunikationer: Bra kommunikationer. Lätt med buss till Skövde och Lidköping. Cykelvägen till Axvall. Nära att cykla och gå på de gamla vägarna, bra kollektivtrafik – Fr Storekullen. Läget mellan Skara och Skövde. Nära tätorterna. Kommunikationer – bussarna går flitigt, 200 går in i tätorten. Fin cykelväg mellan Varnhem och Axvall. Bra kollektivtrafik. Tät busstrafik. Bussarna Skara, Skövde och Falköping. Närheten till Skövde, Skara, Falköping med mera samt bra tågförbindelser till Stockholm och Göteborg via Falköping/Skövde.

Utmaningar:

Boende:

Byggnation: Få att åldringarna att bo kvar. Bygga för att locka unga hit. Svårt att bygga då det finns få platser att bygga på. Ljungstorp borde få fler tomter, förtäta. Mer blandad bebyggelse. Det saknas hyresrätter i Varnhem. Svårt om man vill flytta till något mindre än en villa. På senaste åren har det tillkommit lite parhus och radhus. Mycket familjevillor. Det begränsar ju de som skulle vilja bo här. Utmaning att föryngra samhället. Utmaning att få till fler bostäder. Funderingar kring bostäder, vill få till fler. Behöver få till mindre hus, vill bo kvar. Bra att tänka igenom hur man bäst planerar samhällets utbyggnation. Många med villa blir äldre men har ingenstans att flytta inom Varnhem. Huspriserna i Varnhem har stigit mycket de senaste åren. Bostadsplanering. Alltför stora hus. Planerade planen för bostäder med mark som kommunen äger ligger mot 49:an. Möjlighet med byggnader mot Axvall och mot Öbergs. Boende för unga och gamla. Saknar äldreboenden. Boenden. "Går inte att gräva någonstans!" Svårt att bygga på grund av fornlämningar etc. överallt. Brist på bostäder. Fler typer av boenden behövs (fler hyresrätter behövs! Det är svårt för ungdomar och

äldre att flytta in/bo kvar). Även räkna till Norra Lundby och Ljungstorp. I norra Lundby omges av jordbruksmark. Inte accepterar någonting föränn vi sagt nej först! (I Varnhem är man engagerad - med andra ord). Värna om den historiska miljön. Utvecklas i harmoni med miljön.

Leva: Långt när man ska handla. Finns ingen service i Varnhem utmaningen om man ska bo kvar i Varnhem. Vi har ingen affär – saknar en servicebutik 24/7. Många äldre kan få svårt i sådana butiker med BankID. Har blivit ett tillhåll vid Hålan – men inte av ungdomar härifrån. Att behålla känslan det är nu. Avsaknad av grannsamverkan. Behöver uppföljning. Skyltar finns men osäkert om det finns grannsamverkan. Behålla tryggheten i Varnhem. Behöver flera papperskorgar för hundbajs. Behöver papperskorgar med lock, vill slippa plocka skräp från marken. Trafiken vid klosterområdet. 49:an. Broddetorpsvägen (trafik). Fråga: "Vad händer mellan barndom och att man flyttar tillbaka som vuxen?". Aktiviteter med ungdomsgård. Berggrunden: alunskiffer, fast vissa områden inom gränsvärderna. Mkt hundbajs på cykelvägen när snön smälter. Önskar ett fikabord på Hammars kulle. Ingen lekplats för turister. Utveckla näring. Saknar Öbergs Plantskola.

Trafik (kommunikationer) och säkerhet: 49an. Säkerheten att ta sig över den och ut på den. Länstrafiken. Lite svårt. Bussar från Lidköping går inte så sent som det kan önskas. Saknar parkeringsplatser. Väg 49. Storekullen har bara 200 bussen som stannar. Korsningen v 49 – ibland går det inte att komma ut, man får åka via Axvall till jobbet. Varför är arbetet fördröjt? Axvallsborna har bara korsningen vid travet, så då kör de via Varnhem. Man väntar på korsningen så därför är det dålig beläggning inne i tätorten, trots mycket trafik. Även vägen in mot kyrkan är dålig. Trottoarer saknas. Bussparkering borde ligga vid pizzerian. Elevernas synpunkt om cykelväg är viktig – mycket trafik och hög hastighet. Belysning saknas på cykelvägen Axvall-Varnhem. Pendelparkering behövs samt mopedrutor. Idag tar mopederna bilparkeringarna. Trafiken. Infrastrukturen. 49:an. Inte så bra förbindelser till Falköping med kollektivtrafiken. Brist på parkeringar. Fråga: behöver man undersöka ännu mer runt 49:an eller går det att börja gräva nu? Få inte bli en nöjesaktivitet att åka hit inte hett happening.

1. Att förflytta sig till och inom orten

a. Finns det säkra gång- och cykelbanor dit du brukar/vill röra dig? (ljus och övergångar) Är de på rätt ställe (sträckningen)?

Gång och cykelväg: Ja vi saknar belysning på GC mot Axvall. Nej det finns inget gc mot Broddetorp alltså från söder. Ett väldigt lyft med cykelbana från Axvall - Varnhem. Även gc-vägen till Skövde är bra, men kräver nästan mountainbike. Grusad väg svår, men asfalterade biten svårast (måste underhållas). Bra cykelväg till Axvall. "Nöjd som det är". Det uttryckets inte tydligt behov av cykelväg till Broddetorp men flera poängterar att skulle en cykelväg till Broddetorp finnas så skulle den användas. Inte bra att gc-vägen är till för både cyklister och fotgängare och önskar uppmärkning för cykel" sida" och fotgäng" sida". Bättre underlag/cykelbana ut ur Varnhem mot Hornborga. Finns cykelväg till Axvall och mot Skövde. Dålig struktur på gc-vägarna inne i samhället, skulle kunna hänga ihop bättre. Gamla banvallen är dålig på vintern – plogas inte. Bättre samarbete mellan Skara och Skövde vad gäller banvallen. Belysning gc-vägen till Axvall. Saknas cykel och gångväg från 49:an till samhället, saknas även inne i samhället. Cykelväg mot Skövde, eventuellt banvallen? Bättre skyddad cykelväg mellan Varnhem och Axvall (behöver gå att hitta den när man är på olika platser i Varnhem). Bättre cykelväg till Skövde. Cykelvägen till Axvall är bra och inne i Varnhem. Det borde vara cykelbana mot Hornborgarsjön/Naturum och Broddetorp. Många cyklar där, men det är en farlig väg att cykla på. Det skulle gärna få finnas cykelbanor utåt i Valle också (mot Öglunda, Eggby etc). Överhuvudtaget tänka hållbart framåt: fler cykelbanor! Dessa behöver inte nödvändigtvis följa bilvägen utan det är trevligt att se andra delar av landskapet. Man är mycket nöjd med cykelbanan Varnhem-Axvall. Gångvägar: Lite dålig belysta. Vill ha en gc-väg på vägen över 49:an. Ödegårdsvägen upp mot gymnastiksalen uppgrusad stig.

Säkerhet: Finns inga naturliga övergångsställen. Fartgupp vid skolan saknas. Säkra hastigheten tidigare vid infarterna till Varnhem. Fortsätta med trottoar mot Broddetorpvägen. Lurig korsning vid Pilgrimsvägen –Broddetorpvägen. Sänker hastigheten tidigare. Trottoarer i ljungstorp. Saknas trottoarer i Varnhem. Tung trafik ska ledas om från byn. Gator/vägar trevliga att gå på (vägen mellan Öglunda/Eggby/) Men folk som bor här kör för fort. Tillåten hastighet är 70km men borde vara 50km/h. Väg 2570 - Höjentorp till Eggby. Överklagade till Länsstyrelsen och snart till Regeringen. Träd som står i väggkant påverkar säkerheten, Länsstyrelsen måste ge tillstånd. Även vägen mellan Varnhem och Broddetorp. Ska kännas trygg och säker cykelvägen. Finns många uppe på berget som har en otrygg väg. Mycket tung trafik. Speciellt när tranorna kommer är det mkt trafik. Vem har rådighet över vägen? Skara eller TRV? Korsningen är utmanande. Gångvägen fram till Klosterkyrkan och allén fram till kyrkan är också Trafikverkets. Borta i Axvall - där man cyklar är det bara en halvmeter cykelöverfart. Innan man svänger in och fortsätter (Gamla tarmen på Skaravägen). Smala trottoarer,

inga cykelbanor, bristande ljus och övergångar en följd av det. Trottoarer behövs längs Axevallavägen mot Överbo för att gående (barn i skolan) ska kunna ta sig fram fritt. Broddetorpsvägen är farlig. Belysning vid korset är dåligt. Hastigheten från N Lundby, infarten till Varnhem (Broddetorpsvägen). Borde vara 50 km. Många låter inte sina barn korsa Broddetorpsvägen, det skulle behöva finnas en säkrare överfart för barn där. Undergången mot skolan: Föräldrar försöker få barnen att använda den, att gena och ta vägen ovanför tunneln är väldigt trafikfarligt. Kollisioner kan ske i undergången då den svänger så att man inte ser om det kommer någon från motsatta sidan, vore bra med markeringar hur man ska gå/cykla där. Det finns ingen 30-skylt eller "Varning för barn"-skylt vid skolan, alltså ingen markering att det inte är 50 förbi skolan. Det finns inga trottoarer på Stationsvägen, det är mycket genomfartstrafik där så det känns inte säkert. Borde vara fartbula på Stationsvägen. Dåligt på genomfarten. Ingen trottoar vid Varnhemsskolan. Hastighetsbegränsning i samhället, 50 km är för högt. Tydlig tidplan från Trafikverket gällande 49:an.

Övrigt: Vill ha låsbara cykelställ på Ökull. Folk döljer cykeln idag genom att lägga i diket. Stolpar med öglor på, kunde sätta 3-4 stycken. Mellan Skolan och Ödegårdsvägen 1, nedtrampat och geggigt. Vore det inte lika bra att lägga en grusad gång för att hindra detta. Meningslös gräsplätt. Väldigt enkelt lägga en grusgång rätt över. Går väl an om man går men cyklar också ibland. Ja, men bättre belysning vid hundrastgården.

- b. När du ska ta dig till och från orten, vilket/vilka färdmedel använder du då? (Buss, cykel, moped, bil) Vad behöver du för att ta förflytta dig utan egen bil?? Hur fungerar skolskjutsen?**

Färdmedel: Bil, bil, bil o buss, bil o cykel. Fler avgångar av buss och busshållplatser. Närtrafik är dålig information. Buss senare på kvällarna. Sänka åldern för fri busstrafik. Större grepp kring cykeltrafiken i vallebygden osäkra vägar. Mycket mopeder får inte åka på cykelvägar. Blir trångt på axvallavägen när moped och dylikt ska passeras. Inga cykelöverfarter inne byn det saknas framförallt i korsningen vid axvallavägen och broddetorp. Det saknas fartgupp. "Vuxna i familjen åker bil och barnen åker själva buss till skolan". "Bil till jobbet. Går och cyklar med barnen till skola". "Har många bilar (fler än en per person)". "Cyklar och åker bil". "Det går att ha endast en bil och annars åka mycket med buss". Behöver få fart på 49an för att det ska vara lättare att köra. Man undrar hur det går med planskilda korsningen (Maja berättar att vägplanen inte antagits ännu). Vägen genom Varnhem är dålig. Övergångsställen behöver målas på vägen mot Broddetorp. Bil, cykel. Från Storekullen, bil- för det mesta men buss ibland. Sker en del

samåkning. Cykel ibland. Åker bil från Varnhem. Klarar man sig utan bil? Svårt när man handlar mat. Bil.

Kollektivtrafik/skolskjuts/samåkning: Bor mellan städer gör att det är bra kommunikationer. Åker buss till jobbet och klarar sig med en bil. Skolskjuts - Mina barnbarn åker från Öglunda. Nu har vi åkt i diket, det händer varje år. Vägen kantad av rara växter, svårt att göra något. En kombinatin av ovana och dåliga väglag. "Har alltid åkt buss, även med barn. Har alltid gått". Åker buss till jobbet. Inte optimalt till Falköping. Det är svårt när busslinjerna inte matchar varandra. Bor man inte nära stoppen är det svårt att resa hållbart. Lätt att åka med buss om man bor och kan åka från centrala i Varnhem. Bussar som är mer jämnt fördelade (geografiskt) önskas. T.ex. mot Falköping. Det borde finnas något mer alternativ på t.ex. nattbuss efter att man varit haft utekväll i Skövde. Åtminstone stanna ute på 49an. En har uppfattningen att man hellre skjutsar sina barn och har de på fritids än att de använder skolskjutsen. Buss, skolskjuts i mån av plats. Bra busspriser för tillfället. Bra att kunna ta bussen till tåget. En person åker mest buss. En person busspendlar och har alltid åkt kollektivt från Varnhem. Bra som pensionär med buss, men kan vara svårare när man ska jobba, särskilt helg, vid storhelger som midsommar eller senare på kvällen. Om man skiftjobbar finns det ingen buss hem på kvällen, t ex 00.30. Sista bussen från Skövde 00:15. Skolskjutsen: Det var lite för långt att gå till bussen när barnen var mindre, den borde ta en sväng uppåt Timmerbacken. Lite mer än en km för en 6-åring, ingen trevlig väg för barnen att vänta vid. Buss, finns bra bussförbindelser Skara-Skövde, men sämre mot Falköping. Behöver veta vilken buss man ska ta. Söndagar flera sena bussar. Placering av busshållplats väg 49 kan ses över. Asfaltera hela vägen till Skövde (samverkan) Några åker buss varje dag, någon tar bilen ibland och bussen ibland och några tar alltid bilen till jobbet. Någon cykelpendlade till Skara redan innan cykelbanan Varnhem-Axvall byggdes, det fungerade bra. Personen cykelpendlar nu till Skövde, det går bra även om det går uppför mycket (har elcykel). Bildelningstjänst vore bra! Skulle kommunen kunna hyra ut sina fordon utanför arbetstid som de gör i vissa kommuner? Det vore bra! Elcyklarna till utlån som fanns under en period: invånarna upplevde inget mervärde. Man upplever att de inte användes, hade de bytt plats hade de troligtvis "flyttats på jäkelskap". Statistik på hur mycket de användes är på väg. Skolskjuts: Bra erfarenheter från Ljungstorp. Bor man i Skärv får man bara skolskjuts till Axvall, men det verkar finnas förståelse för detta. "Fantastiskt att det finns skolskjuts!". I Broddetorp har man en Facebookgrupp där man ordnar samåkning in till Skövde etc. det skulle man kunna ta efter. "Sista-milen-bil": finns tydligen någon tjänst i vissa kommuner där man kan få skjuts "sista milen" från bussen/tåget för endast 35 kr. Nattbussen för ungdomar är jättebra.

**c. Finns det behov av offentliga laddplatser för elbilar? Var i så fall?
Finns det bra med parkeringsplatser och är de tydliggjorda?**

Laddplatser: Fler laddplatser flera vid kyrkoparkeringen och skolan. Endast en vid bordet har elbil. Laddar bara hemma. Behövs kanske mer. Vallebygdens energi behöver sätta upp fler. Måste finnas tillgängligt. Räcker inte att det finns en bra i Axvall tex. Det är nog mest turister som använder laddplatserna vid kyrkan. Det är nog mest en turistfråga. Har man egen laddbil fixar man det själv eftersom man troligen bor i en villa och kan ha egen laddplats. Skulle vara en idé att ha en laddare vid skolan för personalens skull. Det skulle inte skada. Måste vara bra kraft i laddarna. Ja, börja med att sätta upp laddstolpar där det redan är framdraget. Flera laddstolpar behövs på kyrkans parkering och vid infopointen. Laddplatser: Finns en vid kyrkan, men det finns en skylt vid skolan men det finns ingen laddstation. Turister skulle behöva ha mer tillgång av snabbladning. Finns endast 2 st vid kyrkan, kan behövas fler. 2 elbilsladdare finns plus 2 vid skolan (ej inkopplade). Fler behövs. Laddstolpar. Finns vid kyrkan och är på gång vid skolan men behovet är större än så, så fler laddstolpar vid kyrkan och skolan önskas. "Om man laddar vid kyrkan kan det leda till att man tar sig en pizza!". Brf Fogdegården har två stolpar för de boende och många villaägare har vid egna huset.

Parkeringsplatser: Mer parkeringsplatser mellan Varnhemsgården och Kyrkans parkering. Nej inga fler parkeringsplatser. Mer parkeringsplatser vid pizzerian. Fler parkeringsplatser i bostadsområdet (Ryttargårdsvägen) Alldeles för liten P-plats vid Kyrkan, främst sommarhalvåret. Även Skolan blir full rätt fort då, då den nyttjas som pendelparkering. Gäller att få bort turistbussar som parkerar här vid Info-pointen. Parkeringen vid skolan är också pendelparkering. Om Varnhem ska utvecklas mycket kommer de platserna ju behövas bara för personalen. Viktigt att ha i åtanke att fler invånare innebär fler skolbarn vilket innebär mer personal vilket ökar behovet av personalparkeringar. Ställplatser för husbilar med uttag skulle vara bra att ha. På pendelparkering kan det också kunna vara viktigt med laddningsmöjligheter. Finns det bra med parkeringsplatser? Nej, inte på besöksområdet. Fler p-platser på Simmesgården. Uppmärksatta p-platser för MC. Kan gräsytan mellan bäcken och församlingshemmet nyttjas som P-plats? Pendelparkering vid 49, hur många p-platser? Bra med p-platser men inte på sommaren, då behöver det utökas. Gjorts tydligare markeringar, vilket effektiviserat parkeringen lite. När det är fullt vid kyrkan är det väldigt fullt. Dåligt med parkeringsplatser i själva samhället. Inga gästparkeringar, förutom Fogdegårdsvägen. När ett garage brann kom utryckningsfordon knappast fram pga parkerade bilar. Överbos busshållplats ska ju bort, hur det blir sedan vet vi inte. 1:an stannar ute vid vägen. Blir längre att gå. Man får parkeringsböter om man står på fogdegårdsvägens

grönya. Bostadsrättsföreningen har frågat men fått avslag att få använda ytan. Det är Skara kommun som äger den? Parkeringen vid skolan ofta full. P-platser behövs vid större evenemang eller fint väder vid kyrkan och skolan. Pendlingsparkering vid busshållplatsen med bra cykelparkering. Parkering vid lämning till skolan kan bli trång när buss och leveranser kommer. Ett förslag är att Axvallsvägen mot Överbo har parkeringsförbud på ena sidan (fungerar även som trottoar). Korttidsparkering vid pizzerian. Uppmärksatta p-platser på grusparkeringen vis Pizzerian skulle underlätta parkeringen där. Grus på gräsytan mellan Varnhemsgården och parkeringen kan utreda, Parkering vid Fogdegårdsvägen (Vändplan). Parkeringsplatser. En del vill ha fler parkeringar, andra inte. Någon önskar ett bilfritt Varnhem, ”parkeringar kan läggas utanför orten”. Några vill ha kortare parkeringstid för turister, man vill inte husbilar ska bli ståendes ”för länge”. Tydliga hänvisningar till befintliga ställplatser önskas. Cykelparkeringar saknas.

2. Mötesplatser, fritid och föreningsliv

a. Vilka platser/mötesplatser vill man gärna vara på? Utomhus? Inomhus? (Barn, äldre)

Befintligt: Finns mycket platser. Kring kyrkan. Bra med mötesplatser. Alltid en öppen dörr. Obunden kulturmötesplats. Idrottshallen. Ljungstorp Bygdegård. Promenaden runt sjön. Norra Lundby - där byggde kyrkan ett församlingshem. Där tycker jag det är bra. Mellongårdens lunchrestaurang. Varnhem - Det här huset (Varnhemsgården), kyrkan och caféet. När vi flyttade hit fanns posten och affären som mötesplats. Gåfotboll (Varnhems IF) och fika en viktig mötesplats. Måndagar kl.9. Får möjlighet att gå in i skolans lokaler ifall det regnar. Blandade åldrar. Pernilla har Gymnastik. Pensionärsföreningen har träffar med gymnastik. SPF Valle. Föreningsträffar i Valleportens infopoint. Vet inte hur den nyttjas. Kyrkan. Ljungstorp har en bygdegård - väldigt populär. Vandringar och pubkvällar. Lockar även Varnhemsbor. Hemma på gatan med grannarna. Varnhemsgården har länge varit stängd men nu känns den mer levande och öppen. Skulle kunna vara mer tillgängligt, inte bara när det är en aktivitet. Boulebanan är bra, fint med dahliorna. Ryttaregården och Varnhemsgården. Klosterkaféet. Trevligt med marknad. Gåfotboll. Idrottsverksamheten är bra för barnen och där träffar och umgås man även med föräldrarna. Hembygdsföreningen arrangerar mycket om man är intresserad. Hundpromenad utomhus. Runt klosterkaféet. Boulebanorna, klostersjön med vandringsslingor. Soppluncher inomhus. Barnen är hos kompisar och vid pizzerian och caféet. Beror på vilka intressen man har – men det finns

alternativ både för barn och äldre. Finns gott om platser - Varnhemsgården, gymnastikhallen, Skarkehallen, Allianskyrkan, Infopointen. Ljungstorps bygdegård riktigt fin, händer mycket, finns både bastu och grillplats. Utomhus finns det massor av platser. Rikt mötesliv och det är aldrig problem med lokaler. Ljungstorp och Varnhem välförsett. (Man ser sällan barn ute nu för tiden) Idrottshallen är jättefin. Varnhems IF tränar, samt Axvalls IF på vintern. Lite mindre tennis numera. Innebandy igång. Familjer hyr tillsammans på helgerna. Samlingspunkt för ungdomar: Allianskyrkans scouter. Varnhemsgårdens nedervåning, där anordnades till och med allsvensk bordtennis en gång. Isen vid klostersjön är en fin mötesplats. Klostercafe. Idrottsplatsen, Ryttagården. Området där. Sjön. Kyrkan för de små (stor och liten). Pizzerian. Julfirande vid Ryttagården. Lekplatserna (vid skolan, bakom Fogdegårdsvägen). Skolgården. Konstgräsplanen. Hundrastgården. Runt kyrkoområdet (ruinen, sjön, Rosenstigen etc). Bouleplatsen används! Pizzerian. Skolskogen. Här hänger ungdomarna kvällstid (de som inte håller sig hemma hos sig själva eller varandra): vid skolgården/bakom gymnasalen/på konstgräsplanen/vid busskuren. Klättrar på skolans tak ibland. Tipspromenaderna drar många, de är mycket uppskattade och tillgängliga för alla.

Önskemål/kommentarer: Utomhusgym vill vi ha. Mer grillplast i anslutning till sjön. En större mötesplats vid sjön med scen och grillplats med tak och dylikt. Mer lekplatser vid boulebanan och mer utrustning vid befintliga lekplatser. Fikaborden vid info-torget behöver åtgärdas - vid boulebanorna. Ser jättedåligt ut. Boulebanorna behöver plattas till något (sägs av några som tävlar). Fler aktiviteter på lekplatser och en ny lekplats i anslutning till besöksområdet. Varnhemsgården, men betydligt dyrare att hyra än församlingshemmet i Axvall. Konstig prissättning. Vill kunna umgås tillsammans ute på grönytor. Fanns tidigare grönyta där det spelades brännboll och fotboll. Den ska nu bebyggas. Viktigt att ha kvar grönytan. Utöver kyrkornas lokaler finns inte så mycket. Pizzerian, är inget tillhåll. Pingis, biljard, fritidsgård saknas. Det behövs en samlingspunkt för barnen så man vet var de är någonstans. Dansbana, utomhusscen saknas. Caféet. Vore Mysigt om det var öppet längre vissa kvällar (vid konserter etc.)

b. Finns det miljöer man undviker för att de är otrygga eller dåliga?

Positivt: Nej det är bra och tryggt. Alla skakar på huvudet på frågan om man upplever otrygghet någonstans. Nej, inga direkt. Eva, paret Hugosson som bor mitt i samhället känner sig aldrig otrygga varken på kvällen eller dagen. Man kan knacka på hos människor om man behöver. Nej, utom Broddetorpsvägen.

Utmaningar: Obehaglig tunnel. Önskas elljusspår. Måste åka långt bort om man vill åt detta. Bra med promenadstigen runt sjön. Kan utvecklas med ljus. Trafiksituationen är det mest otrygga. Att man kör för fort. Varit inbrott i kiosken. Grannsamverkan behöver utvecklas och tas tag i. Har funnits men runnit ut i sanden, ingen kontinuitet. Någon vid bordet poängterar att hen inte vet vad grannsamverkan är. Någon säger att det sker naturligt hos dem då grannarna känner sig trygga med varandra. Kanske tunneln Abbottvägen mot skolan, saknar belysning och spegel. Korsningen 49:an. Utfarten från Storekullen otrygg när man ska ta sig till kollektivtrafiken. Samfälligheten på Storekullen arbetar man att flytta ut hållplatsen. Känns dåligt att stå på hållplatsen i riktning mot Skara. Otryggt även vid hållplatsen till Ljungstorp. Höga hastigheter på väg 49 och mycket trafik. Korsningen väg 49 otrygg. Nedanför lekplatsen ett stort grönområde, men inget man kan göra där. Behövs förnyelse. Slänten tråkig. Bara gräs som är högt. Sätta trån få det lite fint. Göra något kul. Livboj vid Klostersjön. Lekplatser, skate och cykelmöjligheter, få bort barnen från vägarna. Runt skolan/bakom idrottshallen när ungdomsgång hänger där kvällstid. Cykelbanan Varnhem-Axvall kvällstid.

c. Saknar du några mötesplatser eller organiserade aktiviteter på orten?

Samlingslokal: Centrumlokaler. Tillgång till infopointen. Brukar ha botanisk studiecirkel. Brukar träffas på parkeringen, inte så bra att hitta folk då många andra är där. Svårt att känna igen folk. Prata med Bosse Hermansson. Ingen naturlig samlingsplats för barn. Saknas fritidsgård för ungdomarna. Nu möts de på skolgården, gäller främst de som inte är föreningsaktiva. Mötesplats för tonåringar behövs! Alla kan inte åka till Stureplan, det behövs "ungdomsgårdar" även i ytterområdena. Det är osäkrare om de åker till Skara och Skövde (de hamnar då på två av de "värsta"/otryggaste platserna; Skövde resecentrum och Skara busstation). Fråga ungdomarna vad de vill göra (ungdomsrådet etc). Ta tillvara erfarenheter från Stureplan.

Utemiljö: Saknar lekplats åt barnen i närheten av kyrkan. De murarna vid caféet är det enda de kan roa sig på. Saknar ett utegym i Varnhem. När man går runt klostersjön och upp på kullen. Där kan man placera ett fikabord. Fantastisk utsikt. Utegym nära elljusspår önskas. Önskar mötesplats nära sjön. Tänk terrass/dansbana, där man även t.ex. kan byta skridskor och ha bänkar för fika. Användas till andra saker också. Fint där. Utbudet finns om man vill ha det. Många fina grönytor. Men de hålls inte efter såsom man kan önska. Det behövs mer för att barnen ska kunna nyttja det. Finns något för alla, utom för motorburen ungdom. Pumptrack önskas. Finns t o m gåfotboll och boule. Fotboll. Har försvunnit lekplatser. Krav och regler för lekplatser har ökat, därför togs

nån bort. Skulle vara jättebra med en lekplats vid Ödegårdsvägen. Ungdomar fick möjlighet att ha en cykelbana där ett tag. Saknas motionsspår och utegym. Lekplats vid klostर्सjön. Utegym och motionsspår saknas. Lekplats vid kyrkan. Utegym. Belysning runt sjön. Utveckla området vid Lekbrödravägen till en mötesplats. Den ligger centralt och borde kunna vara mer levande. Förslag: hinderbana, något för barnen, "lekplats" för äldre barn, volleybollplan, skjuta bollar i hål. Ska finnas något för alla åldrar! Utegym önskas. Picknickbord + grillplats runt Klostersjön önskas. Utveckla mer runt Klostersjön. Bänk/picknickbord på "Kullen vid sjön" önskas. "Behövs någon mer förening än Varnhems IF". De har öppnat upp stigen/vägen som går från bygdegården upp till Storekullen. Riktigt positivt.

Generellt: Minilivs mm. Central mötesplats tex frisör. Saknar biblioteket eller en plats för litteratur. Sätta upp små lekstugor med böcker. Bokholkar finns i vissa orter, där medborgare kan sätta sina utlästa böcker. "Jag är nöjd som det är. Klarar mig. Går också lätt att cykla till Skara-Skövde om man önskar". Finns inte restaurang eller pub som man skulle använda som mötesplats. Pizzerian används men den är inte riktigt en mötesplats på det sättet. Konsum och liknande har lagts ner. En annan person påpekar att om alla inte är köptrogna går det inte att ha en i tårtorten. Man kan kombinera en butik med aktiviteter, pub, restaurang, äldreomsorgens verksamhet. Kan gå att satsa på som ett centrum. De saknar inget, det finns något för alla åldrar. Man kan också hitta på aktiviteter. Mötesplatserna är tillgängliga. Boulebanorna är också en tillgänglig mötesplats. I Skövde kan man boka gymnastiksalar även sommartid till en billig peng. Viktig att byggnaderna används. Hur ser det ut i Skara? E-sport populärt, men mer privat. Aktiviteter som saknas är cafeverksamhet vintertid. Ungdomsgård 11-14 ev under. Tillgång till idrottshallen 1 gång i veckan. Fler tipspromenader- behövs föreningsengagemang. Behöver finnas något för dem som inte är idrottsintresserade eller religiösa (musik, gaming etc.) Bokbuss önskas då skolbiblioteket bara för skolbarn. 5-kilometersslinga inom Varnhem önskas.

d. Är mötesplatserna tillgängliga och inkluderande för alla?

Varnhemsgården har frekvent utnyttjad. Inte tillgängligt pga det är dåligt underhåll på våra vägar. Mötesplatserna är tillgängliga i sig. Biblioteksideal fanns tidigare i skolan. Stenslund hembygdsföreningen är bra mötesplatser dock ej tillgängliga. Stigen är svårt att göra tillgänglighet runt sjön. Har inte så många mötesplatser nu. Varnhemsporten/Infopointen är bara tillgänglig om det är någon där eller har kanal/kontakt med någon som har tillgång dit (Bosse). Dahlia-planteringen är ett väldigt lyft och även hela satsningen kring Klostersjön. Den är enormt tillgänglig. Tunneln otäck tycker barnen. Det har de tyckt i alla tider. Övergångställen man målar på gator, måste

bättras på. Måste gå att bättra på eller göra något farthinder för cyklar? Ja. Det är bara att gå dit. Kan informera om aktiviteter mer. Vi är varma och generösa. Inga problem. Hälsans stig: problem med tillgängligheten vid banvallen och vid Ödegårdsvägen (Jennys kommentar: lite osäker på exakt var de menade trots att de försökte förklara, tydligen finns det ställen där man inte kan ta sig fram med barvagn/rullator etc.). Man kan inte gå runt Klostersjön med barnvagn/rullator etc.

Boende, trygghet, service och gestaltning

a. Hur är mixen av boenden? Exempelvis antal boenden, olika typer av boenden och för olika åldrar.

Seniorboende: Mer seniorboende. Skulle vara bra för äldre med mer anpassade boenden för äldre. Någon kan lika gärna bo i Skara istället för att bo i lägenhet i Varnhem på äldre dar. Möjliggör ju också tillgång till t.ex. simhall mm. Det ska inte kännas som att det förväntas att man flyttar till lägenhet bara för att man blir äldre. Viktigt att nya hus passar i miljön och närheten. Vi söker inte stadsmiljön här, dvs flerbostadshus. Saknar hyreshus med hiss och uteplats och mindre bostäder. Bra exempel i Timmersdala. Serviceboenden och trygghetsboenden. Viktigt att ta upp i medborgardialog med målgruppen. Det behövs mindre lägenheter, typ de nya i Axvall (för äldre). Viktigt att man får bo kvar om man vill. Trygghetsboende (65+) önskas. Inget äldreboende/trygghetsboende.

Hyresrätter: Hyresrätter bör finnas och saknas. Mer hyreslägenheter. Det skulle vara skadligt med hyresrätter i Varnhem. Det kan gå för äldre men det är inte bra "för alla". Det blir på sikt dåligt och förstör Varnhem. Bygger vi hyresrätter här blir det ett "nytt Axvall". Dyrt med nya hyresrätter. Känns som att man ska ha rätt att kunna få bo i lägenhet i Varnhem om man bott här hela livet. Så då ska man kunna få hitta ett mindre boende, lägenhet eller mindre hus eller andra varianter. Behov av hyreslägenheter – finns inget att hyra. Seniorboende saknas. Hyresrätter saknas både för äldre och yngre. Många vill lämna sina villor men vill bo kvar på orten men finns inga lägenheter att hyra. Ex: En äldre som har sålt sin villa flyttar till Stinsen, flyttkedja, nya familj flyttar in. Men yngre kan också behöva hyresrätter. Hyresrätter saknas.

Villor: Problem att äldre som bor kvar i sina villor så fixa ett alternativ till dem. Ganska dålig, känns 100 % villa i Varnhem. Har vi råd att breda ut oss på jordbruksmarken? Inte så roligt med enorma villakvarter. Då kan det vara bättre att bygga mer på höjden.

Generellt: Mer variation. Mer centrum lokaler. Mer blandning av boenden. Högst två våningar. Inga höghus. Mixen är ganska usel. (Behövs fler mindre bostäder än villor, flerbostadshus t.ex. - se ovan) Finns förslag på områden det kan byggas. Alla brukar tycka det är bra utom de som bor nära. Samma sak vid info-pointen, förslag på två huskroppar där - men var väldigt motstånd - närmaste grannar. Jättesvårt. Synd egentligen. Skara har en jättestor möjlighet att stötta för fler tomter i Varnhem. Skövdebor som vill flytta ut - istället för trädgårdsstaden, bo billigare och med utsikt. I Varnhem har man bättre kommunikation än t.ex. Eggby. Kommunikationer gör det perfekt för studenter att bo här. 10-15 min att komma in till staden. Campus-travbanan också bra, kanske mer realistiskt att satsa på. Fler typer av boende är önskemål. En trycker på att hen tycker det är bra. Behöver en mix av boenden. Boende, det är gamla hus. Hyfsat blandat på storekullen, 14 hushåll alla bor i egna hus. Behov av att fortsätta bygga ut, både i Ljungstorp och Varnhem. Saknas lägenheter och radhus (1-2 plans) Kom ihåg att tänka på att utbyggnad (högre befolkningsantal på orten) påverkar klimatet på orten och skolan. Fler lägenheter och villor. Behåll karaktären. Marknadsför Ljungstorp.. Villor och bostadsrätter frigörs när de äldre kan flytta till annat. Fråga: Ska Vallehemmet (SÄBO/korttidsboende) rivas? Det finns goda exempel på enplans passivhus att ta efter. Stor efterfrågan på enplans för äldre. Man ska kunna bo kvar i alla livets faser! Inga höghus i Varnhem!

b. Hur fungerar servicen, såsom tillgång till butik, hälsovård, bibliotek, skola, barnomsorg, äldreomsorg mm? Vad saknar du?

Mataffär: Ingen butik man skulle beställa och levereras från axvalls ica. Inte konkurrera med Axvalls ica. Annan typ av butik än matbutik. Tråkigt att inte ha någon butik. Det har vi haft men handlade inte där. Vi får skylla oss själva. Dåligt samvete att man inte handlade oftare. Har ändå bra tillgång till Axvall och dess butiker. Konkurrens med större köpcentra i Skara/Skövde. Hur funkar 24/7 butiken i Eggby? Handlar lite men inte så mkt. Även om det är öppet jämt är det litet sortiment. Är väl en vanesak. Blir ju en komplementsbutik. Kan missbrukas. En varuautomat. Lunchlådor t.ex. finns i Skara (mattipset) De som jobbar på annan ort kanske redan känner att man har det där och kommer åt det. Hade varit trevligt med 24/7-butik. Saknar egen affär, exempelvis en obemannad butik 24:7 som i Eggby. Finns ingen butiken. De boende här, behöver bli

mer trogna mot butiker. Saknar butik 24/7. Butik typ 24/7. Meröppen butik skulle vara bra. Var skulle den stå? Bakom pizzerian?

Hälsovård: Hälsovården skulle kunna finnas här en gång i veckan. Närhälsan på buss. Vacciantionbuss kan komma hit. Än annan vårdgivare än bräcka diakoni. Äldrevården funkar bra. Hemvården funkar. Hälsovård – finns i Skara. Fotvårdare skulle behövas. Äldreomsorg: Inget boende men hemvård, patruller dygnet runt. Hälsobuss vore bra.

Kultur: Ett biblioteksfideal. Inget bibliotek – det har funnits. Behov av det. Skulle kunna gå att beställa böcker till Varnhem. Inget skolbibliotek. Saknar inte bibliotek, man kan åka till Skara. Bokbuss önskas.

Förskola och övrigt: Dåligt med barnomsorg saknas platser. Saknas dagmamma. Barnomsorg är intressant. Det är trångt och det ska kunna skalas upp. Krävs att det blir bra i om utvecklingen. Skolan måste hänga med i den utvecklingen. Barnomsorgen funkar. Svårt att bo kvar som äldre behov av bättre service. Skola finns. Räcker förskolan till? Finns inga dagmammor kvar, den sista har slutat. Affären blev en infopoint, man kan inte köpa mjölk längre på pizzerian. Varnhem är en liten ort därför saknas inte service, mycket finns nära som i Axvall. Skola behöver växa samt förskolan. Typ Husaren men i Varnhem. Böcker, litet urval., ex med skolan. Skolan och är förskolan bra, "tillräcklig". Om fler ska bo kommer det behövas fler platser dock. Finns inget BOA i Varnhem, det är en brist. Fritids och förskola stänger på sommaren vilket gör det svårt om man jobbar i till exempel Skövde. Det var bättre förut när man samarbetade med Axvall (Ving/Valleskolan).

c. Hur upplever ni tryggheten på orten?

Är inte befriade från otrygghets-incidenter. Bra. Men en utmaning att behålla den, gärna genom fler aktiviteter för barn och unga. Tryggt, dygnet runt. Tunneln under vägen lite läskig för barnen. Bra trygghet. Tryggt och bra. Småsaker. Tryggheten hög över lag. Mindre bra: Stölder Varnhems IF gör många upprörda. Upprepade stölder Brf Fogdegårdens garage olustiga. Cykelstölder i trädgårdar. Polisen får gärna patrullera någon gång då och då i Varnhem.

d. Hur tycker ni att nuvarande områden sköts, som rensning, lövborttagning och snöskottning m.m..

Klippning och rensning: Rensning är någorlunda. Appen är bra och behöver kommuniceras att den finns. Lövborttagning är okej. Klippning bör förbättras. Kyrkparken är tråkig klipps extremt sällan och ser hemsk ut. Trädgårdscontainer borde stå längre drygt en månad till. En ständig debatt om gräsmatteklippning. Man behöver inte klippa allt och kan istället låta det växa längre och klippa kanter mot gångar. Och kombinera med att ta bort det som klippt som gör att man får effekten av näringsfattigare och gynnar mångfalden. Kan ju klippa och ta skörden av gräs. Som en slåtter-äng. Skrota halva beståndet av gräsklippning. Men kanske behöver klippa vissa ytor beroende på vad de skall nyttjas till. Gräsklippningen på grönytor. Hinner bli för högt. T.ex. mot lekplatsen. Sorkar, fästingar och huggormar oroar i samband med höga gräset. Men förstår samtidigt att det är dyrt att sköta. Önskas att man tar hand om ytan längst västerut vid Ödegårdsvägen (liten bit kommunal mark där mellan två tomter), så att man kan gå ut där till leden som går bakom husen. Många vet nog inte att leden finns eftersom det växer igen. Vi får för lite snöskottning och gräsklippning av Skara kommun. Allt sköts jättebra, de öppna gräsytorerna, hundrastgården och lekplatsen mellan husområdena bakom dem och allt sköts bra. Biologisk mångfald – långt gräs, men många vill ha det renklippt. Grönytorerna klipps inte så ofta. Även infarten från v49. Bedrövligt mellan stationsområdet och vägen, maskrosor. Behöver skötas där det är utfarter. Behov av trädgårdscontainer på flera ställen. Gräsklippning vid cykelväg behövs oftare. Rensa refugen i korsningen mot kyrkan/skolan. Containern för trädgårdsavfall mycket uppskattad!

Snöskottning: Dålig snöskottning bör effektiveras. Kör sönder vid snöröjning. Snöplogen. Plogar inte en sammahängande sträcka mellan cykelvägar när det ligger kvar snö emellan plogare cykelvägarna. Tar GC-vägar först och vägar sen. Ofta möts man av en mur av snö. Lyckas haverera trottoarer ofta. Grusade gången från kloster till stationsvägen. Kunde grusa upp för att minska skador. Minska risk för att ramla och mer permanent skydd för marken. Skottning och gräsklippning alltid sent vi trappan mot 49an, om man ska till bussen mot Skara. Skottningen är ibland snabbare och ibland inte. Upplevs inte som ett så stort problem. Inte svårt att ta sig ut under vintern när det är mycket snö. Vi får för lite snöskottning och gräsklippning av Skara kommun. Infarten från Axevallavägen till Rytta-regården sköts inte. Snöskottningen är dålig. Snö skyfflas upp på trottoarer och infarter. Alla som har villor upplever detta generellt sett. Fyra dagar med snö innan det skottas. Man ska inte behöva ringa till kommunen och klaga. Sandning och uppsopning: Varnhem kommer sist. Dålig snöröjning. Snöskottning är bristfällig i vissa delar av Varnhem. Vem ansvara för "Parken" mellan kyrkan och vägen.

Saltning för mycket vid klosterområdet. Bra med felanmälningsapp, den fungerar bra.
Snöskottning vid skolan bra.

Övrigt: Samlat grepp om kulturmiljön. Saknar blomsterlådor och utsmyckning. Ytan på väg ut mot Broddetorp vid stationsvägen. Flishög vid skogen bakom Pizzerian. Gatlycktor upp i träd. "Piffa" lite, blomkrukor där valskyltar är, perenner. Vi skojade om att det är väl bara perennrabatten vid buskuren att ta hand om! 😊

e. Är det något som saknas vad gäller gestaltning på orten?

Blommar och grönt: Jämför man Varnhem och Skara är det en enorm skillnad. Tycker att man har glömt bort Varnhem. Finns en rabatt vid busshållplatsen men det är det enda som finns. Egentligen är det väldigt konstigt eftersom Varnhem är ett sånt besöksmål. Det var fint med blommor i infarten till Parkeringen vid kyrkan. Det borde man kunna göra igen? Huvudkorsningen - Axvallvägen/Broddetorpsvägen: Vad kan vi göra för att det blir tryggare och vackrare, mer välkomnande? Mer välgestaltade grönytor. Sopstationen vid skolans parkering är lite tråkigt gestaltad, en pyttig buske. Varför planterar man inte så mkt här som i Skara tätort? Efterfrågar bättre skötsel! Blommar både publikt och inne i villakvarteren. Blomkrukor som farthinder för sänkt hastighet. Är så fantastiskt fint, vi har fått Klostersjön, blommor och kommunen har gjort mycket det senaste åren. Grönytorna behöver skötas mer. Vid busshållplatsen finns fina rabatter och där klipps det. Sätt träd på tråkiga kala grönområden. Lite blommor sommartid, lite bänkar att sitta på, gärna bänkar utefter hälsans stig. Det är väldigt fint runt Klostersjön.

Gestaltning: Asfalt är fult. Grus eller stenbeläggning är ju dock svårt att be om på vägar. Att ny bebyggelse ska passa i miljön och att man tänker på kulturmiljön. "Det kan ju inte bli sämre". Lite sunkigt i centrum. Parkeringen vid pizzerian borde man kunna fixa till. Jättefin vandringsleden över Ramlaklev men den börjar ge sig. Nedfallna träd, ruttna pinnar som visar leden. Fantastisk fin mötesplats vid Ramlaklev – finns en eldstad – jättefint. Jättefina infoskopar vid rosenstigen. De fina stenmurarna – finansierats av Leader – Vi borde vara duktigare på att söka medel, bland annat Leader men även Sparbanksstiftelsen och Allmänna arvsfonden. Något fikabord till nere vid sjön (finns lite t v om sjön). Konstverk. Välkommenskyt med välkomnande information önskas.

Övrigt: Infopointen är ett fint tillskott och mötesplats. Toaletterna är fantastiska. Kata gård är helt fantastiskt. **KOLLA OM DET FINNS AUTOMATISK DÖRRÖPPNARE VID TOALETTER**

3. Näringsliv, turism och marknadsföring

a. Vilken roll har orten som arbetsplats?

Befintliga: Främst jordbruksnäringen. Småföretagare finns. Vandrarhemmet, Caféet och Pizzerian. Caféet mådde bra av att skötas av ett professionellt företag. Rätt så lite arbetsplatser. Har ju snickeriet, men börjar kanske fundera på att trappa ned. Inte en enda tomt för företag och verksamhet. Kyrkan. Bönder, snickerier och energiföretag i närheten. Har flera anställda. Inte mitt i Varnhem men i närområdet. Restauranger mm finns också i närområdet. Men de är små och privata. Viss roll. Flera lantbrukare och egenföretagare, svenska kyrkan och besöksnäringens företag. Skolan. Finns inte många arbetsplatser. Skolan, jordbruket, pizzerian, kafeet. Många konstnärer och egna företagare. Lite tunt. Skolan. Dagis, Aspelids snickeri. Finns småföretagare. Arbetsplats. Skolan. Pizzerian. Kafe. Snickeri. Lantbruk. Optiker. Smed. LSS boende. Vandrarhem. Studion. Kafe/butik. Kyrkan, skolan, barnomsorg. Cafe, pizzerian, Valle optik, backagård, bönder. Arbetsplatser: Skolan, förskolan, gruppboende, hemvården, kyrkan, lantbruk, turism, kreativa näringar, snickerier, hantverk. Bra förutsättningar för (små-) företagande.

Tankar: Fanns en del tidigare: Spaverksamhet och havregrynsfabrik. Öbergs stängde tyvärr ner (våldigt beklagligt) Vålrenomerat företag - folk åkte långväga och vi i Varnhem är väldigt ledsna. Ingen som vill ta över? Inte försökt eller orkat sälja kanske? Men gör det så mkt. Så länge folk bor här får de gärna jobba i Skövde. Behöver inte bygga industri. Kan tänka sig mer enmansföretagare. Padelhall behövs inte, bättre att satsa på lekplats och utegym. Arbetsmarknaden är ju i princip obefintlig. Tur att skolan finns som arbetsplatser. Småindustrier har man tidigare talat om att man skulle kunna ha. Inte stora arbetsplatser med många arbetsplatser. Man är nog snarare ute efter att bo här. Inte arbeta här. Pandemin har ju gjort att man nu kan arbeta hemma. Det är ju godtagbart att kunna sitta hemma som arbetsplats. Kluster av egenföretagare drar fler människor och besökare. Öbergs lade ner, en förlust för byn. Tappat plantskolan. Många jobbar hemifrån, det skulle vara bra om det fanns en mötesplats för dem att gå till under dagarna. Sommarjobb som guide etc. för ungdomar skulle vara bra

b. Vad behövs det för att utveckla företagandet på orten?

Tankar: Ge dem en plats. Ingen stor roll som arbetsplats. Infrastruktur planering av tung trafik. Vore förstås bra med fler arbetsplatser. Men vet inte vad. Vore bra om något nytt har med bygden och Varnhem att göra. Inte något helt annat. Stötta och förädla jordbruksprodukter/producenter. Bättre marknadsföring av lokala producenter. Företagandet på orten, många har ensklida firmor som man kanske fortsätter efter det vanliga arbetet. Finns många konstnärer, skulle vara fantastiskt om man kunde samla dem så att de kan sälja på samma ställe. Fler små bodar/butiker - ryttaregården skulle vara perfekt. Kan någon ta över och hyra Öbergs? De har försökt med det men inte hittat någon lämplig. Synd att det försvinner. Finns inte behov av att utveckla större/medelstora företag, men ge bra förutsättningar för mindre företag. Företagande. Företag vid 49:an – mark. Man borde bygga in företagslokaler i bottenplan när man bygger hyreshus (för till exempel frisör, fotvård, massör, affärslokaler...). Man skulle kunna använda Varnhemsgården mer till företagslokaler. Den var avsedd för all möjlig verksamhet från början (distriktsköterska etc.).

c. Vilka platser visar man gärna upp? Vilka platser kan förbättras?

Platser: Kyrkområdet och naturen. Bra med service. Det som är så bra här är det centrerade kring Klosterskyrkan, Kata, vandringslederna Klostersjön. Väldigt bra! Klosterområdet. Ruinen, Kata gård, sjön osv. Klosterkyrkan, Klosterruinen, Kata gård, Rosenstigen, Klostersjön och Klostersjön runt. Hornborgasjön. Vandringalederna i Valle. Billingen. Jättefint. Kataspel, hembygdsföreningen har byavandringar, händer massor. Även väldigt fina stadsvandringar i Skara. Visar gärna upp Kyrkan och Kata. Promenadstigarna (Rosenstigen, Klostersjön runt). Sjöarna. Valleområdet. Kyrkan osv. Pilgrimsleden. Höjentorp, Spånnsjön. Utsiken mot Honborgarsjön, Timmerbackens utsiktsplats, Hammarbacken. Man visar gärna upp Kata gård, Rosenstigen, kyrkan, domarringen, Höjentorp, Drottningkullarna, Jättadalen med mera.

Kan bli bättre: Parken bör skötas på bättre sätt. Få kyrkan och kommunen att samarbeta bättre. Pärlor som inte är så väl skyltade eller kan förbättras? Stenslunds gård - svårt att ta sig till. Skulle kunna utvecklas lite mer om det gjordes en bakväg dit. Kunde räcka med en vandringsled bakvägen upp där. Har vart inbrottsproblem så bilväg är inte bra kanske. De bakar bröd där. Kotunneln från Pizzerian och upp mot backen, gamla järnvägen/banvallen. Kunde man utnyttja området som gångväg eller så? Tycker att man kunde bygga vid Simmesgården, gamla banvallen etc. Arseniken svår - men

bostäder borde inte kräva lika mkt som odling - gjut betongplatta utan att gräva så löser vi det. informationsskyltar om fågellivet. Hembygdsföreningen gör bra arbete med att visa hur Varnhem utvecklats, hur gårdar sett ut mm. Att man kan gå runt hela sjön bra. Nu är det grusat hela vägen men vissa delar är mer tillgängliga än andra. Bättre sträckning och skötsel av pilgrimsleden Varnhem-Skara. Fantastisk natur. Önskar samlad broschyr över vandringslederna. Fler vandringslingor. Ljungstorp är fint men skulle behövas mer bebyggelse där. Historisk plats – ökar med kunskaper. Evenemang typ medeltidsmarknad. Förbättringsområden: Skylta bättre till toaletterna vid kyrkan.

d. Vad kan göras för att gynna en hållbar turism?

Gestaltning och vägar/parkering: Tråkiga entréer till byn. Göras vackrare infarter. Flytta bussparkeringen till Pizzerian så att man får närhet till toaletterna. Bussparkeringen bör förbättras. Viktigt att vårda med t.ex. parkeringar och hantering av slitage för dess turisms skull. Större bussparkering. MC-platser. Motorcyklister ställer sig på en parkeringsruta för bilar och tar upp onödigt stor yta. Ställplats för husbilar behövs (och precis som vi säger det kommer en husbil och ställer sig på parkeringen). Parkeringar m.m. Bättre parkering plus bussparkering för husbilar (inte vid kyrkan)

Tillgänglighet: Extra turistbussar från Skara och Skövde. Slingan runt sjön är fin och bra hållbar turism. Fler och bättre markerade vandringsleder/slingor. Försöka "bygga ihop" turismen i området. Utveckla cykelbanorna, att man kan ta sig ut till platserna med cykel från tåg- och bussförbindelser.

Underhåll/hållbarhet: För att det ska vara hållbart är det viktigt att det inte är för mycket turister. Som tex förstör med grillning och skräp mm. En annan vid bordet poängterar att det är förvånansvärt lite sådana problem som det ser ut nu. Men gör man stora events måste man ta hand om "resterna". Att man har sopsortering vid turistmålen.

Kultur: Valle och Billingen är Nordens tätaste konsthantverks-område. En tanke med Valleporten var att turisterna skall kunna hitta dit. Svårt att hitta för turisterna. Kreativa näringarna. Lyfte in och lyfte upp. Kanske skulle uppliva Agda Österbergs (drev tre bäckar) gamla Utställningslokal. Snickeriet. Kanske kan bli utställningslokal igen? Eller kanske ha montrar i Valleporten? Har ett speciellt ljus som blir här i området. Hittar sin skaparkraft. Detta blir vi hemmablinda för. Finns ju "Kulturnatta" men behövs något mer stationärt. Kulturmiljö och natur. Synts under pandemin hur naturen är värdefull. Lyfts i teve som exempel på återskapade våtmarker.

Service: Ta hand om turisterna på bästa sätt. Fiket behöver byggas ut. Liten presentaffär och försäljning av blommor öppnar nu. Bra att det blev ordning på pizzeriahuset, bra för turisterna. Bra information på infopointen.

e. Vad finns det för förbättringsområden/idéer för att utveckla marknadsföringen av orten?

Infopointen: Saknar information till medborgare som sköts av någon på insidan av Valleporten så det är aktuellt för Varnhem. Både turister och boende kan gå dit och titta vad som händer - behöver inte titta på facebook och alla har inte tidningen. Kunde tänka sig en ganska stor skärm som kunde informera om vad som händer i Vallebygden. Kunde vara på insidan av infopointens glasruta. Då kan föreningarna skicka sin information en vecka innan och sen när eventen har vart så försvinner det. Utmärkt infopoint, kunde vara konstutställningar där också. Ska inte infopointen heta Valleporten?

Varför marknadsföring: I vilket syfte vill vi marknadsföra? Påverkar hur vi marknadsför. För att folk vill flytta hit, då är det att visa hur vi har det. Är det mer för turismen, visa kyrkan. "Behövs det, haha, vi är ju redan så kända☺" (Skratt). Den största marknadsföringen är den som redan har gjorts: Branden 1979 och Arnvågen.

Vad bör marknadsföras: Bättre reklam vid varje event. "Vad är det mer än kyrkan egentligen?" Visa det lilla, vardagliga. Inte så stort. Mindre skyltar mm (såsom det finns runt om i bygden) är bra. Marknadsföra ställplats för 24 eller 48 h om det kan finnas sådana. Om det inte ligger nära kommer ju folk inte stanna längre. Ställplats för 5-6 husbilar bakom Varnhemsgården skulle vara en god idé. Behöver hitta mer hur vi kan öka turismen på vinterhalvåret. Arbeta fram något som ökar attraktivitet då. Vintervandring kanske. Julmarknaden mycket bra. Mer julevents vore en god idé. Utgrävningarna, Arnturismen som nu gått över till Kata. Nyttja Daliorna ännu mer. På Storekullen finns två varggropar som är bortglömda. Det finns avrättningsplatser vid svarvarebacken. Går att samla detta för information. Trycka på närheten till natur och kultur.

Kanal för marknadsföring: Tydligare på sociala medier. Tydligare hemsida för Varnhem på Skara.se. Det finns ett nyhetsbrev från Varnhem och länka mellan varnhem.se och skara.se. Finns sällan med i lokala tidningar. Mycket skyltar i korsning Broddetropsvägen och Axvallavägen. Vi måste bli bättre på att berätta om allt fantastiskt vi har. Det finns en jättefin turistbroschyr om Varnhem på infopointen och det finns en egen sida på kommunens hemsida. Det har jobbats mycket på att förbättra informationen. Annonser i tidningar ger inte så mycket, är bara dyrt. Använd sociala medier. Evenemangsguiden på vastsverige.com bra, där kan man skicka in evenemang själv.

Övrigt: Hållbar turism så att Varnhem klarar av alla turister. 49 korset är farligt och det viktigt att trafikverket att korset blir bra och kommunen trycker på trafikverket om att det ska byggas. Turisterna stannar ju inte så länge. Hur kan vi ha dem kvar en längre stund? Då är det bra med restaurang om det fanns en trevlig sådan. Kaféet stänger för tidigt på dagen på sommaren. Tråkigt att Öberg har försvunnit. Skarke Varnhems hembygdsförening forskar och tar fram massor om bygden. Hembygdsföreningen har en utställning i Varnhemsgården. Ytterligare en utställning kommer snart, om familjen Blixt. Någon form av utescen/dansbana behövs som kan användas av Kataspelet men även för andra ändamål. Fantastisk väg mellan Eggby och Varnhem! Bra parkering vid Drottningkullarna. Bra. Älskar Varnhem!!

4. Övrigt

Natur: Norra Lundby: Ett problem som jag ser är att vi har flera naturreservat. Borregården, finns inga bra sätt att ta sig dit. Kommunen har ritat in en vandringsled som går igenom familjen Larsons tjurar. Inte så lämpligt. Det bästa vore att man i kanten hade en fålla, kolla vilka djur som släpps in. I vår del av hagen släpper han in unga kvigor, är rätt snälla. Undvik vandringsleder genom Larssons tjurhage. Även om man har hundar är det kanske olämpligt om det är kor. Även när vandringsleder går över åker är det problematiskt, ibland är det uppplöjt - svårt att gå. Ibland är det Larssons tjurar. Då borde man gå nere vid 49:an. Dödsolyckan på Axevalla hed var med Anko med egen kalv. Skrivit remiss till Drottningkullen Höjentorp att man skall se över vad det går för djur. Oroar mig lite ibland om att kunskapen om fridlysta växter och djur inte alltid är på topp. Ibland känner jag att om man hittar något att det är svårt - jag får ångest för att man exploaterar bort vissa växter. Rödlistade /fridlysta växter bör /får inte göras. Tänker hela Höjentorp. Hur vore det med en del av hemsidan där man skriver om naturvärden i Varnhem - där kan man registrera om det hittas några arter. (Peter Laudon - kolla med Abbe om vi har intresse av ytbyte med hans kompetens kring kommunekologiska frågor)

Socialt: Varnhem har väldigt många föreningar. På det sättet finns ett utbyte mellan människor på det sättet. Har sitt eget liv också. Det som Eva sa att man Hejar på dem man möter. Det slås jag också av. Det värmer så i hjärtat.

Engagemang: Att få igång en dialog tycker jag låter så positivt. Sen är det upp till oss som bor här att hålla den vid liv. Det är något vi gör tillsammans. Kan tycka att vi kan

byta namn till t.ex. "Byalag" eller ännu bättre "Byaråd". Överlag känns det väldigt positivt. Har alla suttit hemma och knytit näven i bordet, det här vill vi ändra på.

ÖP relaterat: Behöver göra en konsekvensanalys för barnen bästa (BKA) i planer. Omvärldsanalys i översiktsplanen. Vad har vi idag och hur vill vi ha det? Kolla på hur Timmersdala har gjort. Göra en FÖP över Varnhem och Ljungstorp. Inventering av kulturmiljön och marknadsföra det finns så mycket mer än bara kyrkan vad det gäller kulturvården. Underhållet på trafikverkets vägar är dåligt. Åsikter om ÖP:n: Jordbruksmarken väster om Varnhem är en viktig yta för foderproduktion för lantbrukarna som äger det. Kommer aldrig att sälja. Borde tas bort från ÖP. Skickade yttrande i ÖP-processen. För lite bostadsområden i Varnhem om vi skall klara upp till 150-200 bostäder. Vill ha mer blandade boendeformer. Trygghetsboende för äldre som vill bo kvar i Varnhem. Äldreboende med utsikt över Klostersjön, kanske trygghetsboende ihop med Varnhemsgården. Bygga på Billingsluttningen - som man gjort i Skövde. Där är inte jordbruksmark. Både Ljungstorp och Norra Ljungby. Jordbruksmarkens olika nivåer av brukningsvärden behöver utredas. I Ljungstorp är det motstånd. (medborgare) Dialogen kommunen haft i Ljungstorp ett gott exempel. DP Ryttaregårdsvägen. Hade den här dialogen ändå skett? Även om det inte var så stark feedback på detaljplanen? Detta har planerats längre än detaljplanen och det här dialogmötet inkluderar mycket mer. Korsningen 49an. Hur går det med den? Behöver bli bättre med vägen snart. Tjänsteperson säger att det på projektets hemsida står preliminär byggnation i vintern 23/24. Men att vägplanen inte antagits än så kanske det blir längre fram. Tjänsteperson säger att det är en bra hemsida trafikverket har för projektet om man undrar mer. Kan det bli fler badplatser med bryggor vid sjöarna i Valle. Kan trekanten nedanför Klas utställningshus användas för ex kolonilotter

Miljö: Dedikerad plats för Biltvätt: Många tvättar idag bilen på gatan så det rinner direkt ned i dagvattenbrunnarna. Önskar en dedikerad plats för biltvätt för att undvika problemet. Oroar mig för att våra vattendrag blir förgiftade men folk förstår inte kopplingen när de tvättar sina bilar. Lämplig plats? Vid pendelparkeringen som kommer byggas vid skolan. Kunde slänga skräpet samtidigt som man tvättar bilen.

Gestaltning: Övergångsställena behöver målas. Bättre gräsklippning och snöröjning på väg till bussen upp mot Överbo. Bredare grusväg i anslutning till vägarna vid Hålltorp. Politikern vid bordet frågar hur belysningen upplevs. Deltagarna uttrycker att det inte är något problem. Mer belysning på cykelbanan till Axvall skulle dock vara bra. Men då kan det vara bra att lika gärna belysa bilvägen på samma gång då vägen kan vara lite otäck att köra på. Hjärtstartare nära är viktigt. Men den borde ju placeras utomhus och tillgängliggöras mer. Vattenpost utefter cykelvägen skulle vara bra. Sida på Skara.se för

Varnhem skulle vara bra om den innehåller kontaktuppgifter till tex personer man kan hyra saker av eller verksamheter i orten.

Aktiviteter: Boulspel på fredagsförmiddagar –Eva som spelar tycker att det är så roligt för parkeringen fyller hela tiden på och människor går ut mot sjön. Ev något ytterligare komplement vid sjön, kanske en scen eller något. Sjön och stigarna är även ett jättefint bidrag till de som bor här. Skolskogen är fint.

Övrigt: Skolan är jätteviktigt. Generationsskiftet dröjer så det fylls inte på i bra takt. Byn behöver hyresbostäder både för yngre och äldre. Ev titta på samåkning till butiker. Stort tack från kvällen, tacksamma att detta tillfälle kommit till stånd. Vad som ska prioriteras – Boende och Service. De yngsta, de som är närmare 20 än 80 saknas – det är de som är framtiden. De behöver sökas upp efteråt. Detaljplanen som är på gång har inte varit uppe alls. Tomter. De går att sälja trots lågkonjunktur. Men det kostar mycket att bygga. Föreningar kan behöva påminnas om evenemangskalendern på skara.se. Bättre reklam för Öppen förskola. Närheten till skövde, utveckla. Arbetsmarknaden, vård. Allt är fint i Varnhem, bästa platsen! Paketutlämningsställe önskas! Man saknade ungdomarnas input i dialogen då det bara var yngre barn som yttrat sig. Överhuvudtaget undrade man mycket över vad ungdomar tänker och vill och tyckte att det är ett prioriterat område att ungdomarna i Varnhem ska trivas och ha det bra. Man undrade också vad ungdomarna i Axvall sagt i nulägesdialogen där.

Peter Blom

Utvecklingsledare
Tillväxtenheten